

Zdravstveni dom Ljubljana

Direktor: Janez Tršan

REZULTATI ANKETE O OBOLEVNOSTI ZOBOZDRAVSTVENIH DELAVCEV

M. Rode, J. Vrbovšek, M. Sušec-Michieli*, A. Velkov

Vsako znanstveno-raziskovalno delo mora biti, da bi lahko vzdržalo kritično presojo, zasnovano in izvedeno z znanstvenimi metodami.

Etape znanstvenega dela so:

1. Pilotna študija

S pomočjo vprašalnika ali pa retrospektivnih preiskav ter še na druge načine, postanemo pozorni na nek pojav. Taki načini so močno subjektivni in zelo nevarni, saj običajno iz njih vse prehitro zaključujemo.

2. Postavitev hipoteze

Dokler nam niso znane prave zakonitosti, am služi hipoteza kot začasno tolmačenje.

3. Načrtovanje

Zelo važna etapa, ki pa se često zanemarja. Dober nacrt pa je predpogoj za uspešno izvedbo. Pri načrtovanju moramo voditi račun o tem:

- kaj bomo delali (izbrati moramo metodo našega dela),
- s kakšnim materialom (populacija ali vzorec, ki mora biti pravilno izbran),
- koliko časa (natančo morajo biti usklajeni posamezni časovni termini),
- skolikšnimi finančnim sredstvi (še tako natančni programi propadejo, če zmanjka denarja).

4. Izvedba

Če smo vse faze dela dobro uskladili v načrtu, sama izvedba ne dela večjih težav.

* Institut za biomedicinsko informatiko, Medicinska fakulteta v Ljubljani.

5. Analiza

Statistična obdelava vseh dobijenih podatkov naj bi pokazala statistično pomembnost posameznih rezultatov, za katero pa ni neobhodno, da je tudi praktično pomembna.

Tudi če smo statistično dokazali verjetnost da so nekateri dogodki povezani, še ni rečeno, da so tudi vzročno povezani.

Taka pozitivna kordinacija je že velikokrat dala močno napačne zaključke. Da dva dogodka lahko med seboj vzročno povežemo, se mora en spreminjati ob spreminjanju drugega!

Vsi ti zahtevki so nas vodili, ko smo v okviru široke akcije Stomatološke sekcije SZD in DZDS načrtovali preiskavo o zdravstvenem stanju zobozdravstvenih delavcev v SRS.

Za pilotno študijo smo razdelili vprašalnike udeležencem srečanja I. slovenski stomatološki dnevi 1975 v Portorožu.

Rezultati vprašalnika, katerega je pravilno izpolnilo 205 udeležencev srečanja, so nam dali subjektivno oceno zdravstvenega stanja.

Anketa je imela 112 vprašanj, ki so zajela vse faze stomatološkega dela, najpogostejša obolenja in terapevtsko dejavnost v prostem času. Vprašanja so obsegala anonimne podatke o zaposlitvi terapevta in delovnih pogojih; obolenja kosti in sklepov, oči, alergične reakcije, poškodbe in infekcije rok, bolezni respiratornega trakta, slušnega organa, srca in ožilja, hepatitis in ostalo.

Z rezultati smo jugoslovenski prostor seznanili že na Hrvatskih stomatoloških dnevih v Zagrebu 1977.

Ker pa smo vedeli, da so to močno subjektivno obarvani podatki, smo na njihovi osnovi postavili le delovno hipotezo, da so delavci v zobozdravstvu fizično in psihično močno obremenjeni.

Pri načrtovanju preiskave, ki naj bi potrdila našo domnevo, smo se odločili, da bomo uporabili deskriptivno — prospektivno metodo, ki jo bomo izvedli s pomočjo strokovnjakov Inštituta za medicino dela, prometa in športa pri Kliničkem centru v Ljubljani.

Ustanovljen je bil projektivni svet naročnikov in izvajalcev, ki je natančno dohčili obseg in potek pozamasnih delovnih faz. Naslov projekta se glasi: Vpliv delovnih pogojev v zobozdravstvu na zdravje zobozdravstvenih delavcev.

Vzorec smo izbrali po večstopenjski stratificirani metodi. Izbor pregledancev je bil slučajen s pomočjo tablice slučajnostnih števil.

V dosedanji stopnji realizacije projekta so bili opravljeni zdravstveni pregledi na vzorcu 120 zobozdravstvenih delavcev: 60 stomatologov, 30 tehnikov in 30 medicinskih sester stomatološke smeri. O rezultatih je še prerano govoriti, ker v tej fazi še posnemamo nekatere preiskave.

V naslednji fazi bo izvedena še natančna analiza in strokovna zdravstvena ocena delovnih mest: stomatologa, medicinske sestre stomatološke smeri in zobotehnika.

O vsem bomo natančneje poročali jeseni v Portorožu, na II. slovenskih stomatoloških dnevih, od 4. do 7. 10. 1978.

Rezime

Avtorji so pripravili in obdelali vprašalnik za zobne terapevte. Skupno so zbrali 205 strezno izpolnjenih vprašalnikov, ki so jih šifrirali in obdelali z računalniškim statističkim paketom SRSS. Dobili so podatke o delovnih obremenitvah in zdravstvenem stanju zobnih terapevtov. Nekatera obolenja bodo obravnavana dalje v specialističnih ambulantah.

Basic results of the questionnaire for dental therapists from Portorož

The authors prepared and evaluated the questionnaire for dental therapists. All together 205 of appropriate Questionnaires were collected; they were coded and put into the computer with SPSS. Thus data about their working load and health state were obtained. Some diseases will be treated further by specialists.

Literatura

Austin L., Kruger G.: Common ailment of dentist a statistical study. J. A. D. A. (1967), 797

Bernstein A., Balk Y.: The common disease of practicing dentists. J. A. D. A. (1953), 525

Burdick K. M.: Dermatitis involving the dentist's hand. J. A. D. A. (1961), 634

Gennari U., Galki S.: Le malattie professionali dei dentisti. Studio statistico. Rivista Italiana di Stomatologia 26 (1971) 5, 379—394

Gennari U., Galli S.: Le malattie professionali dei dentisti. Studio statistico. Rivista Italiana di Stomatologia 26 (1971), 6, 475—489

Holstein E.: Dentist's occupational diseases. Dent Abstr. 3 (1958), 503

Trankle H.: Dermatoses des dentistes. Dent. J. New York 2 (1950), 74